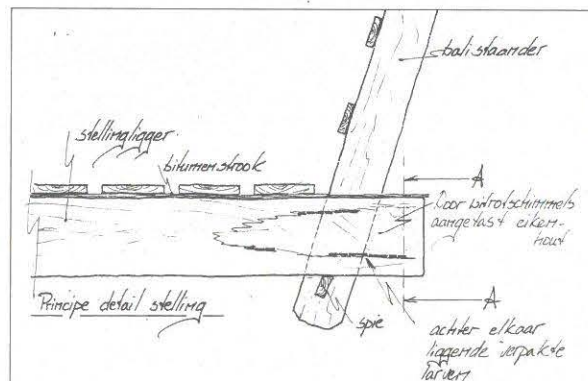

Koren op de molen... maar pas op voor uitgeholde stellingen

De stichting Federatie Monumentenwacht Nederland wil verval van ons culturele erfgoed voorkomen en is daarom nauw betrokken bij de restauratie en het onderhoud van oude panden. Tijdens een recentelijke inspectie van de bouwkundige staat van een korenmolen, bleken de stellingen uit 1874 door schimmels en larven te worden aangetast.

BOORGANGEN

Eén van de monumentenwachters stuitte bij controle van de eikenhouten balken op uithollingen in de vorm van boorgangen, die in de lengterichting gevuld waren met in-cocons-verpakte larven. De boorgangen concentreerden zich op de plekken

waar de balken verbindingen met elkaar aangaan. Als gevolg van inwatering bleken m.n. de horizontale balken te zijn aangetast door witrotschimmels. Opmerkelijk was dat de boorgangen zich steeds bevonden op de scheidslijn van het gezonde en het aangetaste hout.

BEHANGERSBIJ

Voor de determinatie en voor advies deed de restauratiemedewerker een beroep op biotechnicus A.E.

Brink van KAD Wageningen. Die constateerde dat het hier ging om de behangersbij, van het genus *Megachile*. Brink: "Hoogstwaarschijnlijk gaat het hier om de soort *Megachile versicolor*. Eén van de weinige bijensoorten die in staat zijn om haar gangen zelfstandig uit het hout te knagen. Meestal is het hout op dat moment al verzwakt en zacht geworden, bijvoorbeeld door aantasting van een witrotschimmel of door vraatgangen van houtaantastende kevers."

KENMERKEN EN LEEFWIJZE

Megachile versicolor komt veel voor in Nederland en België. De behangersbij wordt 10 tot 11 mm lang en heeft stevige kaken. De bij is niet zwaar behaard en vertoont op het achterlijf smalle, witte haarbandjes. Het buikschuier van de bij is rood. Van juni tot augustus is het vliegtijd, soms met een partiële tweede generatie in augustus en september.

BEHANGETJE MET ROZENGEUR

Deze behangersbij bouwt haar nesten in bestaande holle ruimtes van oud dood hout, zoals oude vraatgangen van kevers en de boorgangen van o.a. de larven van houtboorders. *Megachile versicolor* knaagt

ook zelf gangen als het hout voldoende zacht geworden is door aantasting. Bekend is dat deze bij ook gangen uitknaagt van plantenstengels die met merg gevuld zijn, bijvoorbeeld die van braamstruiken. Als bouw materiaal gebruikt de

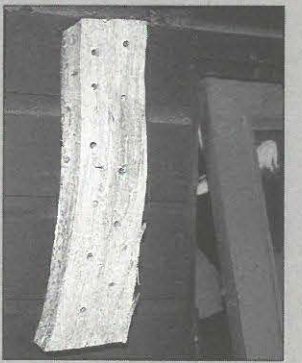
behangersbij bladknipsels van rozen of sleedoorns, die ze verzamelt en waarmee ze de nestgang als het ware 'behangt'.

Daarna verzamelt ze pollen en nectar van verschillende soorten vlinderbloemigen (toekomstige voeding voor de larven!) en vult daar een stukje van de gang mee (een cel). Hierin zet ze een ei af, waarna de cocon met een stukje blad wordt afgesloten. Dit proces herhaalt zich verscheidene malen, totdat de nestgang geheel gevuld is met achter elkaar liggende cocons.

HELP!

We kunnen de natuur een handje helpen door in blokken open-hard-hout gangen te boren met diameters van 7 tot 10 mm en ca. 10 cm. diep. Hangt deze blokken in de buitenlucht op het zuiden.

De behangersbijen zullen ons dankbaar zijn voor deze nesthulp, want, zoals een oud gezegde luidt: 'wie de bij weert of gaat storen heeft de liefde voor de natuur verloren.' ■

In Nederland komen binnen het genus *Megachile* 14 bijensoorten voor.

Ericabij	<i>Megachile analis</i> <i>Megachile versicolor</i>
Lapse behangersbij	<i>Megachile lapponica</i> <i>Megachile pilidens</i> <i>Megachile lagopoda*</i> <i>Megachile nigriventris</i>
Zwarte metselaar	<i>Megachile parietina**</i> <i>Megachile centumciliaris</i> <i>Megachile circumcincta</i> <i>Megachile ericetorum</i> <i>Megachile leachella</i> <i>Megachile maxitina</i> <i>Megachile pazietina</i> <i>Megachile willughbiella</i>

* Grootste soort in Midden-Europa met een lengte van 14 tot 18 mm.

** Wordt bedreigd in Duitsland.

